Parcs Naturals
de la Comunitat Valenciana

... A LES FONTETES

GENERALITAT VALENCIANA

parc natural de la serra de mariola

butlletí quadrimestral del parc **natural** de la **serra** de **mariola**
núm. 17, tardor (setembre-desembre) 2022

[Foto: M. Vives]

SUMARI

02 *EDITORIAL*

03 *MANTENIMENT I CONSERVACIÓ*

· Correcció d'impactes i manteniment de rutes i senders
· Altres tasques destacades del període

05 *COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ*

Publicacions web, MC, Aplec excursionista, Jornades d'EA, projecte CompromesO2…

07 *ACTIVITATS I PROJECTES*

Campanyes i projectes singulars

08 *MILLORA DEL CONEIXEMENT*

· Marcatge de voltors a la reserva de fauna del canyet
· Altres projectes: MRR Servei de Caça, Xarxa Bioclima

10 *PLANIFICACIÓ I PARTICIPACIÓ*

Pla de gestió per a 2023, activitat de la comissió científica...

Carreu amb inscripció a la cava Don Miguel [foto: M. Vives]

EDITORIAL

Com explicarem més avant, el Parc Natural de la Serra de Mariola va participar en el 44é Aplec Excursionista dels Països Catalans, organitzat pel Centre Excursionista d'Alcoi. Doncs bé, amb els companys de la Font Roja, vam tindre l'oportunitat de contar les meravelles d'aquests espais naturals a moltes persones vingudes de lluny, amb l'afany de sorprendre i encisar.

Quan un s'ha de posar a preparar una xarrada d'aquesta mena, es para a pensar… donarà per a sorprendre i encisar?, lluny de pretendre fer una exposició merament descriptiva i redundant, quin és el missatge que es vol i es pot transmetre? I a la conclusió, un s'adona que no cal fer invencions ni grans esforços en contagiar l'interés que, per si soles, aquestes serres susciten. És innegable la importància dels seus valors des de tots els punts de vista, sense voler, els recursos i les ferramentes divulgatives apareixen per si soles. Però en aquesta ocasió, és clar, calia imprimir-li una perspectiva dedicada a l'excursionisme, i no cal dir la seua tradició en Mariola, que ha esdevingut una escola per a molts dels primers centres excursionistes i col·lectius organitzats.

A final de comptes, amb totes les diferències amb els territoris d'origen de les persones assistents, i també amb les similituds, el missatge conclou en la necessitat vital de relació i, si volem, d'adhesió al territori més pròxim, que ens acull, ens custòdia i ens nodreix. I aquest és per extensió tot el conjunt de serres i valls que caracteritzen les nostres comarques, l'Alcoià, el Comtat, la Vall d'Albaida, també les Marines… on la serra de Mariola juga un paper vertebrador.

Al barranc del Cint [foto: EMC]

ACTUACIONS DE MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

Correcció d'impactes i manteniment de rutes i senders: la ruta groga i el barranc del Cint

Dins del conjunt d'actuacions que s'han dut a terme en el període, paga la pena destacar aquest punt, ja que està donant-se una circumstància preocupant. En els darrers anys s'ha observat com han anat apareixent senderoles i travesses de nova creació de manera indiscriminada. En el cas de la ruta groga del Parc Natural, batejada com «Miradors de solana, itinerari a la creu de Sant Cristòfol», existeix un greu problema d'erosió, al qual cal afegir l'impacte de l'ús de travesses i de la circulació no autoritzada amb vehicles de dues rodes. Un dels resultats és la dificultat d'orientació. Fa poc s'ha iniciat una primera fase d'adequació de la ruta amb una intervenció de primera necessitat, però es pretén dur endavant una tasca de restauració en el futur. Paral·lelament també s'ha treballat, de manera més intensa, a una de les sendes més populars i traginades de la serra, el barranc del Cint, coincident amb el sender GR7. A més del manteniment del pas i el control i desbrossament de la vegetació adjacent a la senda, s'han restaurat passos d'aigua, després dels períodes de pluges intenses, i s'ha obert l'accés a la font del Pastoret. El punt que més esforç du i durà, és la restauració de l'entorn de la font de la Teula, tal vegada l'indret amb major alteració i problemàtica del traçat, i on s'està encara treballant.

A la font Freda [foto: EMC]

Altres tasques destacades del període

Altres de les actuacions destacables que s'han dut a terme s'han centrat en la conclusió dels treballs de desbrossaments periòdics, al setembre. S'ha col·laborat amb l'Ajuntament d'Alfafara també amb treballs silvícoles a la zona de Malagana, amb danys a la vegetació. I s'ha dut a terme una nova fase de millora de les masses forestals (consistent en treballs selectius sobre la vegetació, plantació de diversificació…) a la font Freda. A més, ací també s'ha treballat en la millora i adequació del brollador, i la correcció de les afeccions per la fauna salvatge, s'ha restaurat i ampliat l'abeurador i la séquia, també el mur de contenció, etc. Després, al final del període s'han iniciat una sèrie d'actuacions destinades a l'eliminació d'impactes paisatgístics, és a dir d'estructures i elements antics i en desús que han quedat com a residus i van acumulant-se en el territori per abandonament: tanques, antenes, torres de línies de llum (el cas d'una antiga línia que travessa el cor del Parc Natural de Pinatell, Bocairent, a Sant Cristòfol, Alcoi)…, acció que es pretén anar fent a poc a poc.

Instant al 44é Aplec Excursionista (CEA)

COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

Publicacions web, mitjans de comunicació, Aplec excursionista, Jornades d'Educació Ambiental, projecte CompromesO2…

Ha sigut un període molt prolífic en l'aspecte relacionat amb la comunicació i divulgació envers l'espai natural. Sense més dilació es detallen les activitats o esdeveniments més significatius. Des del Parc Natural s'ha realitzat un major esforç quant a la incorporació de continguts de notícies a la web oficial i, paral·lelament, a la seua presència en xarxes socials. Cal destacar l'edició, subtitulació i publicació del vídeo d'una de les conferències organitzada pel Parc Natural com adhesió a la Capitalitat Cultural Valenciana 2021, «Una passejada arqueològica per la Mariola» (disponible a: https://youtu.be/wUFpMci5AJs). Així mateix, el Parc Natural ha sigut objecte d'interés de diferents produccions televisives per a la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació (Terra Viva, Animalades, Bona Vesprada) i dels mitjans escrits habituals. Com s'ha

[Captura d'À Punt Mèdia]

Twitter GVA Parcs Naturals: @GVAparcs, #PNSerraMariola

Facebook GVA Parc Natural de la Serra de Mariola: /pnserrademariola

introduït a l'editorial, el Parc Natural va tindre una participació activa al 44é Aplec Excursionista dels PPCC amb el Centre Excursionista d'Alcoi com a amfitrió, celebrat durant els dies del 2 al 6 de desembre. Una gran cita i una bona oportunitat per a divulgar els valors de la serra. Entre el 29 de setembre i l'1 d'octubre van tindre lloc les VI Jornades d'Educació Ambiental a l'UJI, amb bona presència de la xarxa d'ENP. En altre ordre, el Parc Natural s'ha adherit al programa CompromesO2, impulsat des del Centre d'Educació Ambiental (GVA), per al càlcul, la reducció i el registre oficial de la petjada de carboni generada per l'activitat del Centre d'Informació i els equips de treball del PN. Ara s'ha dut a terme el càlcul i registre relatiu a 2021.

Campanyes i projectes singulars

Una temporada més, al novembre, la xarxa d'ENP, amb la participació del PN de la Serra de Mariola, ha dut a terme una campanya de col·laboració amb la Direcció General d'Infància i Adolescència, amb motiu del Dia dels Drets de la Infància i l'Adolescència, per a la realització de diferents activitats amb els centres de menors interessats.

Amb el nou curs, s'ha engegat de nou el programa d'interpretació i educació ambiental, per a la realització d'activitats amb centres educatius. Molts són els cicles, que després d'haver realitzat un projecte més o menys dissenyat a la carta amb el PN, repeteixen periòdicament. A més, també s'han posat en marxa alguns projectes de caràcter singular, com és el cas d'un nou projecte d'aprenentatge-servei planificat, novament amb grups del Col·legi Sant Roc d'Alcoi, en aquesta ocasió destinat a la correcció d'impactes derivats de l'ús públic a la ruta verda del Parc Natural i la difusió de la campanya de sensibilització aparellada. Habitualment aquests projectes duen intrínsecs altres objectius transversals com el foment de l'ús de transport públic, el treball col·lectiu, etc.

Un instant en una activitat [foto: M. Vives]

Aviari de la reserva de fauna durant una jornada de marcatge [foto: M. Vives]

MILLORA DEL CONEIXEMENT

Marcatge de voltors a la reserva de fauna del canyet

La reserva de fauna del Canyet de les Pedreres de Sant Cristòfol es va declarar mitjançant l'Ordre de 22 de febrer de 2005. Des de 2018, l'Ajuntament d'Alcoi està a càrrec del «projecte canyet», engegat l'any 2000. El Parc Natural, dins de la seua unitat de gestió i amb els departaments competents de Vida Silvestre de la Conselleria, s'encarrega de dur endavant el vessant tècnic i de seguiment del projecte. Ara, coincidint amb l'època de dispersió dels voltors i abans de l'inici de la immediata època reproductiva, s'han portat a terme dues noves jornades de marcatge. Es prenen mesures biomètriques i mostres de plomes per al sexatge, a més de la col·locació de les anelles que serviran per a l'estudi de la dispersió a escala mundial, tant de joves immadurs en dispersió, com d'adults, i tant d'individus marcats per primera vegada com d'altres recapturats i marcats en anys anteriors. Al voltant d'un centenar de voltors, entre els quals cal destacar la recuperació d'un juvenil de voltor negre anellat a França.

Reunió i jornada formativa Xarxa Bioclima (foto: CIEF)

MILLORA DEL CONEIXEMENT

Altres projectes: MRR Servei de Caça, Xarxa Bioclima

Cap a la fi de l'any, s'han posat en marxa altres projectes o noves iniciatives de projectes ja en execució, en els quals participarà activament el Parc Natural. Aquests que s'exposen, suposen la realització d'unes accions prou ambicioses que, d'altra banda, necessiten el coneixement i la col·laboració de diferents agents socials implicats directament en el territori (clubs de caça, llauradors...). Per aquest motiu recentment s'han efectuat diferents reunions i exposicions informatives sobre aquest tema, celebrades al Centre d'Informació del PN.

En primer lloc, el Servei de Caça i Pesca impulsa el projecte «Accions per a la conservació d'espècies amenaçades, control de porcs senglars i erradicació d'arruís als espais naturals protegits» que compta amb fons de la Unió Europea del Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), amb un període d'execució de dos anys. Aquest contempla un important component d'investigació.

D'altra banda hi ha la xarxa Bioclima, que tracta d'establir una xarxa d'observació de comunitats biològiques a llarg termini que proporcionen informació sobre les tendències de pèrdua de biodiversitat, alteracions d'hàbitat o canvis d'interaccions entre organismes com a efectes complexos del canvi climàtic. Durant l'anterior anualitat l'equip del projecte (del CIDE, amb el CIEF) va dur a terme el seguiment de les dues parcel·les establides al PN. Ara també s'incorporarà un seguiment de la fenologia de les espècies vegetals a llarg termini.

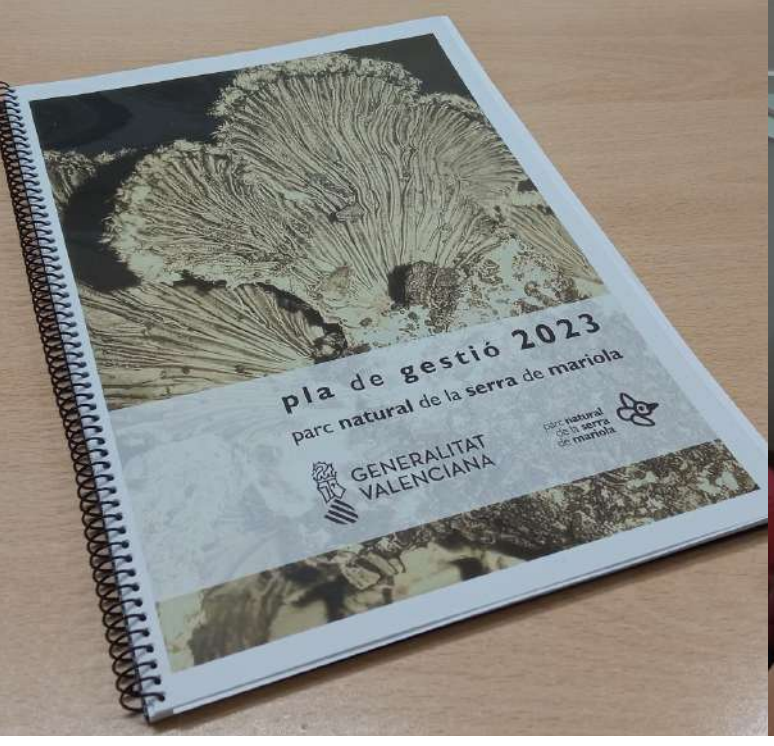

Reunió de la comissió científica Font Roja-Mariola (24/11/2022, CI del PN)

PLANIFICACIÓ I PARTICIPACIÓ EN LA GESTIÓ

Pla de gestió per a 2023, activitat de la comissió científica...

Cap a la conclusió de l'any natural, arriba el moment d'elaborar una sèrie de documents, entre ells l'anomenat 'pla anual de gestió'. Aquest és un document de caràcter intern que marca i detalla les línies d'actuació de la gestió per a la conservació activa de l'espai natural protegit per a l'any vinent. És un document obert i de concepció participativa. Aquest, planificació i participació, és un model de treball que s'ha consolidat al Parc Natural, fonamentat en les sinergies amb altres entitats, sobretot els ajuntaments.

Igualment, s'ha continuat amb l'activitat de la comissió científica, que com s'ha comentat en diferents ocasions, pretén recolzar la base per a la presa de decisions de gestió envers la conservació.

Redacció:
equip tècnic del Parc Natural

Centre d'Informació del PN
CV-795 (Alcoi-Banyeres) km 17
(mas d'Ull de Canals)

Parc Natural de la Serra de Mariola
965937961, 679195215
serra_mariola@gva.es
parquesnaturales.gva.es/mariola
www.facebook.com/pnserrademariola
t.me/pnserrademariola (canal Telegram)